

To rømningsmænd fra Værnemagten

Af *Andreas Vind Andreassen*

Det begyndte sidst i oktober 1944. Min kusine og jeg havde været til en fest hos lærer Randløv i Sædding, da vi fulgtes ad hjem, fortalte hun, at Randløv havde spurgt hende, om de kunne tænkes at ville skjule to tyske soldater, som agtede at stikke af, når kompagniet skulle sendes til fronten.

Det drejede sig om to franskmænd fra Strassburg, som havde kæmpet i den franske hær til overgivelsen. Da Hitler indlemmede Elsass-Lothringen, blev de tyske statsborgere og udskrevet til tjeneste i den tyske hær, efter omskoling var de blevet sendt herop, de regnede med, at de snart skulle til fronten. De var indkvarteret på en gård nabo til skolen, hvor de havde fået lov til at høre de tyske radioudsendelser fra London, hvad naturligvis var strengt forbudt. Nu gik der rygter om, at afrejsen nærmede sig, og de havde besluttet at rømme.

Min kusine var blevet forskrækket ved tanken og ved risikoen for at blive opdaget. Hendes far, som jo var en ældre mand, kunne komme i fængsel; hun spurgte så, hvad jeg syntes. Det er naturligvis synd, at de skal ud at slås for tyskerne, men det var jo et risikabelt foretagende at inklade sig på; det var ikke nemt at råde i, men hun måtte jo snakke med sin far og søskende om det, og da jeg ikke hørte nærmere om det, regnede jeg ikke med, at det var blevet til noget.

Da Randløv fik anmodningen, begyndte han straks at spekulere på, hvor der fandtes

Anders Kristian Nielsen, Boubjerggård.

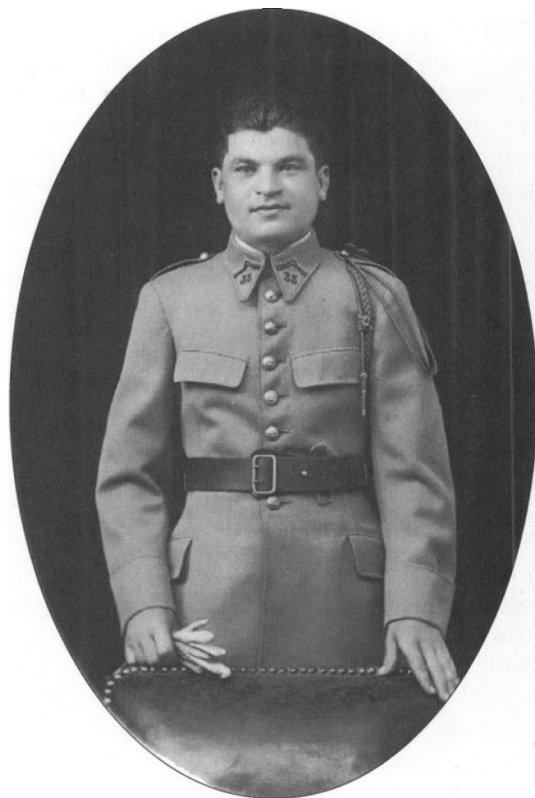
et egnet sted, ikke i tæt bebyggelse eller ved store veje, hvor faren var størst, og hvor der var folk, han trygt ville kunne henvende sig til. Han bestemte at prøve på Gl. Boubjerg.

Han kendte familien godt. Husstanden bestod da af gårdejer Anders Kristian Nielsen og døtrene Mette Johanne og Mathilde og sønnen Troels Vind Nielsen samt medhjælperen Svend. Det var naturligvis med betænkelighed, de drøftede sagen. De havde vidst

ikke nået at få svaret, da Randløv ringede, at nu kom han med dem. Kompagniet havde fået udleveret nyt vinterudstyr; et tegn på at afrejsen til fronten var umiddelbart forestående, så en mørk aften lidt hen i november gav de sig på vej. Randløv cyklede ad vejen og sikrede, at der var fri bane over tankgrave og vejkryds. Soldaterne gik over markerne, mens de stadig holdt kontakt med hinanden. Turen gik godt; vel ankomme præsenterede de sig som Emil og Poul, og de blev installeret på høloftet, som de ikke forlod i de første uger. De fjernede alle militære kendetegn fra uniformen og brændte dem.

Ud over de fire kendte kun en svigerdatter, som var med på råd, og min søster, som kom der flere gange om ugen og fik en sludder, så det ville blive svært at skjule det for hende, til sagen. Medhjælperen Svend opdagede det, da han på en fridag kom hjem længe før ventet, han fandt dem i gang med at hjælpe Troels med staldarbejdet og fik en forklaring. Han blev meget bange, efter hvad han senere fortalte, han sov ikke hele natten af skræk for, hvad følger det kunne få. De øvrige søskende fik jo også besked efterhånden.

Som tiden gik, følte de sig mere trygge og vovede sig ud fra deres loft. De hjalp til med at plukke gæs til jul. Juleaften tilbragte de i familiens skød. Ris kunne jo ikke skaffes, man brugte hele afskallede bygkorn som erstatning; det var næsten mere, end hvad franskmændene kunne klare; til gengæld kom de i seng julenat, det har nok været en nydelse efter nätterne i høet, som de dog måtte ty til igen; faren for opdagelse var der jo stadig. De fik da også et par forskrækkelser. En dag dukkede en deling op og omringede gården, der lød skud, en af soldaterne gik endda op på loftet i stuehuset og skød ud gennem gavlvinduet; godt det ikke var på høloftet, hvor

Paul Grauss, Strassburg.

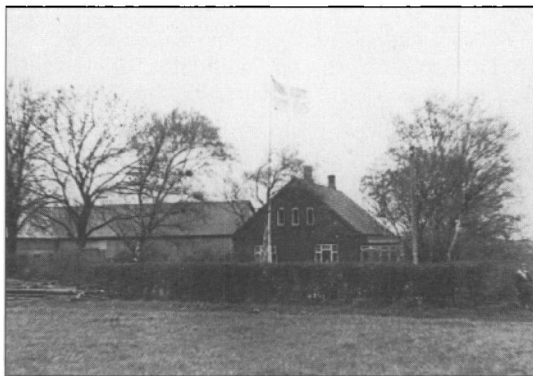
de lyttede i angst og bæven, snart blev der dog ro og tyskerne forsvandt. Det havde bare været en øvelse.

Tyskernes kort var forældede; de viste en vej, der fra gården førte til Jepmarkvej, men den var blevet nedlagt nogle år før. Det hændte nogle gange, at en trop, som var ude at marchere ikke kunne finde vejen, de agtede at følge, hvad der gav anledning til forvirring og diskussion. En dag, det skete, var Emil, der var ivrig havemand, igang med at beskære buske. Han var så optaget af det, at han ikke bemærkede dem, før de stod lige op ad hækken.

Han blev så befippet, at han var lige ved at smide saksen og løbe sin vej, men han beherskede sig og lod som ingenting og fortsatte arbejdet noget chokeret. Engang kom en nabo ind i stalden, mens de hjalp til, de forsvandt skyndsomst. Han havde dog set dem, og han forhørte Svend så længe, at han røbede, hvem det var. Der var dog ingen fare for angiveri, men det gjaldt jo i den tid, at det man ikke vidste, det snakkede man ikke over sig med.

Der var andre mystiske hændelser, da de slagtede gris. Da slagteren kom ned i kælderen og skulle ordne indmaden, så han lige ryggen af en, som forsvandt ind i et andet rum og ikke viste sig igen, medens arbejdet stod på.

En aften havde de gæster, der undrede sig meget over, så tidligt de havde haven i orden; træer og buske beskåret, brombærrankerne bundet op, pudset alle vegne; det blev der snakket en del om. Jeg så også personer, jeg ikke rigtig kendte, og da jeg spurgte Troels, om det var hans bror, Bent, der var kommet hjem, blev han forvirret og mumlede noget om at beskære træer. Jeg fattede ikke rigtig meningen, men det kom jo heller ikke mig

Boubjerggård

ved. Kort efter kørte vi møg på begge gårde. Vi kunne se dem fra vores egen mødding og opdagede, at de næsten kørte to læs, når vi kørte et. Vi blev færdige midt på eftermiddagen, og jeg gjorde mig et ærinde derved. Jeg gad dog nok se, hvem der holdt det tempo. Jeg gik igennem stalden til møddingen, der stod vognen halvt læsset og et par efterladte grebe, men ingen til at bruge dem. Da Troels kom for at skifte vogn, spurgte jeg ham, hvad det var for daglejere, han havde, sagde han, at jeg da lige så godt kunne få det at vide, og han forklarede det hele, mens vi snakkede, så jeg Svend stikke hovedet op fra halmstakken, hvor han skulle holde vagt og advare, hvis der kom nogen.

Efterhånden var der nogle stykker, som vidste besked. Det var på en måde godt, de kunne måske hjælpe med et rationeringsmærke i ny og næ eller en beklædningsgenstand. Det havde jo ikke været let at underholde de to voksne mennesker, når der var småt med alt; rationeringsmærker havde de to jo ikke. Endelig kom så 4. maj 1945 meddelelsen om kapitulationen, og de kunne komme frit frem. De håbede snart, at de kunne komme hjem, men der gik et par måneder omtrent, før formaliteterne var i orden, og hjemrejsen tog lang tid. Trafikmidlerne var ikke ordnede efter krigens skader. Senere skrev de, at kompagniet, de stak af fra, var som ventet blevet sendt til Østfronten og havde lidt store tab.

Til Poul mistede de snart forbindelsen, men de vedblev at holde forbindelsen vedlige til Emil ved breve og gensidige besøg.

Andreas Vind Andreasen, Boubjergvej 1, 6710 Esbjerg
V. F. 1915, gårdejer.